

Handläggare
Åsa Örnevik
Telefon: 08-50815000
Inger Bogne
Telefon: 08 50815450**Till**
Skarpnäck stadsdelsnämnd
2017-05-16

Program för miljöövervakning av biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster

Svar på remiss från miljö- och hälsoskyddsnämnden, dnr:
2016-16202

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

1. Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Victoria Callenmark
Administrativ chef

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit fram ett förslag till program för miljöövervakning av biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster och önskar få in synpunkter innan ett slutligt förslag sänds vidare till kommunfullmäktige. Förvaltningen anser att programmet för miljöövervakning är framåtsträvande och ser behovet av den samordning av data som programmet är ämnat att tillgodose. Programmet kommer vara ett viktigt dokument när det gäller utveckling av skötsel av park-och naturmark. För att förverkliga programmet krävs det både kunskapsmässiga och ekonomiska resurser som förvaltningen idag saknar.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit fram ett förslag till miljöövervakningsplan för biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster och önskar andra nämnders synpunkter innan ett slutligt förslag presenteras. Förslaget kommer sedan att sändas vidare till kommunfullmäktige. Remissen har sänts ut till samtliga stadsdelsnämnder och vissa centrala nämnder och bolag för yttrande senast den 21 april. Stadsdelsnämnden har fått utsträckt tid till efter mötet den 16 maj. I remissbrevet tar miljö- och hälsoskyddsnämnden särskilt upp några frågeställningar som man önskar nämndernas synpunkter på.

Ärendet

Med ett växande Stockholm i en värld där klimatförändringar gör sig påminda krävs ett fokus på arbetet med att stärka resiliensen i samhället. Det gör staden bland annat genom miljö- och hälsoskyddsnämndens program för miljöövervakning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Programmets syfte är en kontinuerlig, aktuell och kvalitativ miljöövervakning som möjliggör korrekta och samordnade åtgärdsplaner samt att förse staden med verktyg och kunskapsunderlag som stöd för fysisk planering, skötsel av natur och miljöförbättrande åtgärder.

Programmet omfattar i första hand övervakning av biologisk mångfald och andra ekologiska funktioner i grönstrukturen, som är en förutsättning för ett hållbart ekosystem samt dess tjänster. Programmet ämnar bidra med underlag för en exploatering med miljöhänsyn, en urbanisering inom gränserna för vad ekosystemet tål.

Programmet innefattar redan befintliga data som kartering och inventering av särskilt känsliga miljöer samt indikatorarter. Vidare ska en omfattande kartläggning ske för att uppdatera och aktualisera redan befintliga verktyg som GIS-kartor, biotopkartan, Ekdatabasen samt Artarken för att kunna följa utvecklingen av stadens ekosystem. En metodutveckling ska ske för att hitta lämpliga mätmetoder där sådana saknas. Programmet ska ge underlag till samt föreslå indikatorer som följer utvecklingen för relevanta delar av sakområdet.

De digitala kartunderlagen ska kunna användas av bland annat skötselansvariga på stadsdelsförvaltningarna samt handläggare på exploateringskontoret som arbetar med grönytekompensation samt andra aktörer som arbetar med skötsel av natur samt stadsutveckling.

Idag kan de stadsdelsnämnder som har naturreservat söka extra medel för naturvård. I programmet föreslås att andra stadsdelsnämnder med värdefulla miljöer ska kunna söka från den centrala medelreserven för skötsel av dessa. I förslaget anges den budget som programmet behöver.

Programmet är indelat i fem områden:

1. Landskap. *Omfattar insatser på landskapsnivå med fokus på landskapsekologiska analyser. Vilka ger en möjlighet att följa tillståndet i stadsnaturen.*
2. Naturtyper/Biotoper. *Omfattar dels mångfalden av biotoper, dels områden som innehar en rik flora och fauna och därmed är särskilt viktiga för funktionerna i stadens ekosystem.*
3. Arter/Artgrupper. *Omfattar särskilt viktiga arter och artgrupper vars trender och status bedöms särskilt viktiga för Stockholm. Arter som är goda indikatorer på ekosystemens tillstånd och/eller hotade/lagskyddade.*
4. Ekosystemtjänster kopplade till biologisk mångfald. *Ekosystemtjänster kallas de funktioner i ekosystemen som gynnar människan. Tex pollination, genomsläpplighet i mark eller krontäckning. Området innefattar övervakning av dessa tjänster.*
5. Uppföljning av skötsel och åtgärder. *Omfattar uppföljning av stadens skötsel i grön- och blåtor som syftar till att gynna växt- och djurlivet.*

Genomförandet av programmet förutsätter en hög grad av samarbete inom miljöförvaltningen och med övriga berörda förvaltningar och bolag. Den första programperioden för genomförande föreslås vara 2017-2021. Resultaten kommer att avrapporteras till miljö- och hälsoskyddsnämnden och fortlöpande rapporteras på Miljöbarometern, ett digitalt verktyg som redovisar fakta om miljön i Stockholm.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom administrativa avdelningen och stadsdelsdirektörens stab. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 11 maj 2017, i pensionsrådet den 11 maj 2017 och i rådet för funktionshinderfrågor den 10 maj 2017.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att programmet för miljöövervakning är framåtsträvande och ser behovet av den samordning av data som programmet är ämnat att tillgodose. Det kommer vara ett viktigt dokument när det gäller utveckling av skötsel av park-och naturmark samt inom stadens fysiska planering.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden önskar i remissen särskilt svar på följande frågor:

- Ger den planerade övervakningen det stöd vi behöver?
- Finns det andra undersökningar som behöver genomföras?
- Har planen rätt prioriteringar?
- Behöver vi annat stöd än miljöövervakning från miljö- och hälsoskyddsnämnden när det gäller biologisk mångfald och ekosystemtjänster?

Förvaltningen anser att miljöövervakningen har rätt prioriteringar och kan ge det stöd som behövs. Förvaltningen har inte kompetens att svara på om andra undersökningar behöver göras.

Programmet kommer vara förvaltningen till nytta i att utöka löpande drift- och underhållsarbete/skötsel till naturvård, ett kvalitativt miljövårdsarbete. Dock kräver det både kunskapsmässiga och ekonomiska resurser som förvaltningen idag saknar. Medel kan idag enbart sökas för insatser i naturreservaten, men inte för åtgärder i övriga naturområden, där den biologiska mångfalden också behöver säkerställas. Förvaltningen ser ett behov av utbildning i naturmarksvård och ekosystemtjänster för stadsdelsnämndernas beställare och de entreprenörer som staden anlitar som med fördel skulle kunna samordnas av miljöförvaltningen.

Förvaltningen saknar idag aktuella skötselplaner för i stort sett all naturmark, förutom för naturreservaten. De skötselplaner som finns är framtagna för c:a 25 år sedan och behöver uppdateras. Förvaltningen ser gärna att miljöförvaltningen initierar ett arbete med att ta fram enhetliga skötselplaner för stadens olika naturtyper. Förvaltningen föreslår att det ska ingå i den planerade förstudie som beskrivs i programmet, som ska utreda hur ett system för uppföljning av naturvårdsinriktad skötsel kan se ut.

Programmet ska ge underlag och föreslå indikatorer som är av betydelse inom området. En indikator som säkerställer en bra naturvård och utveckling av biologisk mångfald innebär ökade driftkostnader för stadsdelsnämnden. Stadens fördelningsnyckel för stadsmiljö behöver därför ses över och justeras så att värdefull naturmark uppvärderas. I dag är tilldelningen för naturmarksytor ytterst ringa. Sammantaget behöver de ekonomiska ramarna för drift av park- och naturmark utökas för att förslagen i programmet ska kunna verkställas.

Bilaga

Program för miljöövervakning av biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster 2017-2021, inklusive tjänsteutlåtande från miljöförvaltningen 2016-10-24 finns att läsa på Insyn.